

สัตบรรณ

ชื่อวิทยาศาสตร์ : *Alstonia scholaris* (L.) R.Br.

วงศ์ : APOCYNACEAE

ชื่ออื่น : กะโน๊ะ (กะเหรี่ยง แม่ฮ่องสอน) จะบัน (เขมร ปราจีนบุรี) ชบา ดินเป็ด พญาสัตบรรณ (กลาง) ดินเป็ดดำ (นราธิวาส) บะชา ปา ปูแล (ปัตตานี มลายู ชะลา) ยางขาว (ลำปาง) สัตบรรณ (กลาง เขมร จันทบุรี) หัสบัน (กาญจนบุรี)

พรรณไม้ประจำจังหวัด : สมุทรสาคร

ลักษณะทั่วไป : เป็นไม้ยืนต้นขนาดใหญ่ ลำต้นเป็นพูพอน เปลือกสีเทาดำ มียางสีขาว ใบเป็นใบเดี่ยว ออกเป็นวงรอบๆ ข้อ แผ่นใบเป็นรูปไข่กลับ ปลายใบมนเว้าเข้าเล็กน้อย เส้นใบถี่ขนานกัน ออกดอกเป็นกระจุกช่อใหญ่สีขาวที่ปลายกิ่ง ก้านช่อดอกออกซ้อนกันเหมือนฉัตรประมาณ 2 - 3 ชั้น กลีบรองดอกมีขนาดเล็ก มีขนสีขาวอมเหลืองนวล กลิ่นหอม ผลเป็นฝักยาวเหมือนถั่วฝักยาว เมื่อแก่จัดจะแตกเป็น 2 ซีก มีเมล็ดจำนวนมาก ลักษณะเมล็ดเป็นรูปขนานแบนๆ

การกระจายพันธุ์ : หมู่เกาะโซโลมอนและมาเลเซีย ในประเทศไทยพบบริเวณป่าดงดิบภาคใต้ ตะวันออกเฉียงใต้ และภาคตะวันตกเฉียงใต้ และลำห้วยในป่าเบญจพรรณขึ้นทางภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ออกดอก : ตุลาคม - พฤศจิกายน ผลแก่ มกราคม - กุมภาพันธ์

การขยายพันธุ์ : โดยการเพาะเมล็ด

ประโยชน์ : เนื้อไม้ ใช้ทำหีบใส่ของ ลูกทูนอวน รองเท้าไม้ ของเล่นสำหรับเด็ก ไม้จิ้มฟัน ดอก แก้วไลหิต พิการ ไข่เหนียว ไข่ตัวร้อน เปลือกต้น จะมีรสขม ใช้เป็นยาขมเจริญอาหาร รักษาโรคบิดท้องร่วง โรคลำไส้ และรักษาอาการไข้ ใบ ใช้พอกคับพิษต่างๆ หรือใช้ใบอ่อนปรุงเป็นยารักษาโรคลักปิดลักเปิด โดยการขงคัม น้ำยาง ใช้ปรุงเป็นยารักษาแผลเน่าเปื่อย เป็นยาบำรุงกระเพาะ บำรุงคนไข้ภายหลังที่เจ็บไข้ได้ป่วย ทำให้เจริญอาหาร เมล็ด นี้จะเป็นยาพิษ มีสารพวก cardiac glycoside ราก เป็นยาแก้โรคมะเร็ง แก้ลมในลำไส้

